

شناسایی توانمندی های گردشگری ورزشی استان گلستان

عبدالحمید زیتونلی^{۱*}، دکتر حبیب هنری^۲، دکتر ابوالفضل فراهانی^۳

تاریخ تصویب: ۹۰/۳/۲۱ تاریخ دریافت: ۹۰/۵/۲۶

چکیده

تحلیل توانمندی ها و منابع نشان دهنده اولین گام مهم در توسعه و مدیریت مقاصد گردشگری ورزشی است. هدف از این پژوهش، بررسی توانمندی ها و منابع مهم گردشگری ورزشی استان گلستان جهت توسعه گردشگری ورزشی بود. جامعه آماری تحقیق ۲۱۷ نفر (۵۳ نفر کارشناسان گردشگری، ۷۴ نفر گردشگر، ۹۰ نفر کارشناسان تربیت بدنی) بود. ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی آن توسط چند تن از اساتید صاحب نظر و پایایی آن با استفاده از ضریب همبستگی آلفای کرونباخ ($a=0.83$) تأیید شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها، از آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون خی دو) بهره گرفته شد. یافته های پژوهش نشان داد که بین توانمندی های استان گلستان با توسعه گردشگری ورزشی ($P<0.01, X^2=203/5$) و بین جاذبه های استان گلستان با توسعه گردشگری ورزشی ($P<0.01, X^2=186/1$) رابطه معنی داری وجود دارد. داده های این تحقیق نشان داد که توانمندی های سواحل دریای خزر و جزیره آشوراده برای توسعه ورزش های ساحلی، آبی و تابستانی با ۷۹ درصد، توانمندی های دشت ها، جلگه ها، دامنه های سرسبز و وجود سه میدان بین المللی و ملی سوارکاری برای توسعه انواع ورزش های سوارکاری، پیاده روی، چوگان، گلف، تیراندازی، دوچرخه سواری با ۷۷ درصد و توانمندی های تالاب های بین المللی، برکه ها و رودخانه ها، جنگل ها و کوه های البرز را برای توسعه انواع ورزش های شکار، صید و ماهیگیری با ۷۱ درصد از بالاترین اهمیت جهت توسعه صنعت گردشگری ورزشی در استان گلستان برخوردار می باشند. همچنین، تحقیق نشان داد که ورزش سنتی سوارکاری از جاذبه های مهم ورزشی برای توسعه گردشگری ورزشی استان گلستان است.

واژگان کلیدی: توانمندی ها، گردشگری ورزشی، مقاصد، استان گلستان

*E-mail: hamid_zitonly@yahoo.com

۱- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی

۲- معاون پژوهشی پژوهشکده تربیت بدنی

۳- استاد دانشگاه پیام نور

مقدمه

امروزه، گردشگری ورزشی فراتر از یک صنعت، به پدیده ای اجتماعی- اقتصادی در سطح جهانی تبدیل شده است. این صنعت سفید بیش از هر زمان دیگر جایگاه خود را به عنوان پدیده ای چند بعدی در جوامع بشری باز کرده است و بسیاری از کشورها، با سرمایه گذاری فراوان، فواید و اثرات این صنعت را خوب درک کرده و به عنوان منبعی مهم جهت بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی (پاول امری^۱، ۲۰۱۰)، افزایش اشتغال، درآمد، توسعه زیرساخت ها (هینچ و هیگام^۲، ۲۰۰۶)، افزایش شهرت و برندسازی مقصد خود در آورده اند (کاپلانیدو^۳، ۲۰۰۷؛ واندرزی^۴، ۲۰۱۱). انجمن مسابقات المپیک بین المللی و سازمان گردشگری جهانی گزارش داده اند که گرایش به ورزش در بیشتر سال های اخیر ادامه و افزایش یافته است. این منابع خبری مدارک قاطعی را ارائه می دهند که نشان می دهد سفرهای به قصد مسابقات ورزشی، همچنان در حال رشد و گسترش می باشد و توسعه گردشگری ورزشی و برگزاری رویدادهای مهم ورزشی و رشد آن علاقه تعداد زیادی از کشورها و مقامات را برانگیخته است (سوارت و باب^۵، ۲۰۰۷)، که بازاریاب های مقاصد گردشگری بر توسعه گردشگری ورزشی و میزبانی رویدادهای مهم ورزشی به عنوان یک استراتژی مهم جهت توسعه مقاصد گردشگری تمرکز دارند (چالپ و کوستا^۶، ۲۰۰۶) و میزبانی بازی های المپیک و جام جهانی فوتبال و توسعه گردشگری ورزشی را یک فرصت منحصر به فرد و مزیت بالقوه اقتصادی برای جذب تعداد کثیری از تماشاگران و توریست ها به شهر میزبان می دانند. به این علت، اکثر کشورها برای توسعه گردشگری ورزشی و میزبانی این رویدادها رقابت شدیدی دارند (سولبرگ و پروس^۷، ۲۰۰۷). مطالعات نشان می دهد که گردشگری ورزشی مهم ترین بخش توسعه یافته صنعت گردشگری است؛ به طوری که به عنوان یک عنصر تجارت چند میلیاردی در جهان با ایجاد ۴/۵ تریلیون دلار برای صنعت گردشگری و تورهای جهانی در نظر گرفته شده است (چالپ، ۲۰۰۴). برای توسعه گردشگری ورزشی در کشور، مؤلفه های مختلفی در نظر گرفته شده است؛ مانند: تدوین استراتژی توسعه گردشگری ورزشی (اصفهانی، ۱۳۸۷)، تدوین استراتژی بازاریابی گردشگری ورزشی (هنرور، ۱۳۸۸)، بررسی آمیخته های بازاریابی در صنعت گردشگری ورزشی (عباسی، ۱۳۸۹)، شناخت رویدادهای ورزشی و سنتی توانمند توسعه گردشگری ورزشی (کارکن، ۱۳۹۰)، ایجاد سایت های اینترنتی و سیستم های ارتباطی مناسب جهت بازاریابی، ایجاد رشته های تخصصی گردشگری ورزشی در دانشگاه ها در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری، تحقیق و پژوهش و چاپ مجلات توریسم ورزشی، برگزاری کنفرانس ها و همایش های بین المللی، آموزش و تعلیم نیروی انسانی ماهر، حمایت سیاسی و قانونی، مدیریت و هماهنگی، توسعه زیرساخت ها و اماکن و تأسیسات، بهبود روابط بین المللی و تنش زدایی، توسعه مقاصد گردشگری ورزشی و جذب گردشگر با شناخت قابلیت ها و توانمندی ها (معین فرد، ۱۳۸۷). از میان این مؤلفه ها، از جمله عوامل مهم که می تواند صنعت گردشگری کشور را توسعه دهد، شناخت قابلیت ها و توانمندی های گردشگری ورزشی است (زیتونلی، ۱۳۸۶). تحلیل و ارزیابی توانمندی ها و منابع نشان دهنده اولین گام مهم در توسعه و مدیریت مقاصد گردشگری ورزشی است. مقاصد مختلف دارای ویژگی ها، جاذبه ها و توانمندی های مشخص ورزشی و توریستی جهت توسعه گردشگری

1. Emery
2. Higham & Hinch
3. Kaplanidou
4. van der Zee
5. Swart & Bob
6. Chalip & Costa
7. Solberg & Preuss

ورزشی و جذب گردشگران هستند (کاشیماتی و داوسن^۱، ۲۰۰۹). هینچ و هیگام (۲۰۰۶) خاطرنشان کردند که موفقیت صنعت جهانگردی ورزشی کاملاً منوط به توانمندی های مقاصد گردشگری است که تا حدی در رقابت با مقاصد دیگر منحصر به فرد و متمایز باشند. یات^۲ (۲۰۰۶) به عنوان برنامه ریز انجمن گردشگری ورزشی کانادا، در الگوی برنامه ریزی و طرح کاربردی در جهت توسعه گردشگری ورزشی در کنگره این انجمن در سال ۲۰۰۶، شناسایی، برآورد و توسعه قابلیت ها و ظرفیت های گردشگری ورزشی را به عنوان یکی از مراحل چهار گانه توسعه گردشگری ورزشی کانادا اشاره کرده اند و در آن ادعا شده است که این الگو جامع و جهانی است و در هر منطقه ای به شرط تأمین بودجه قابل استفاده می باشد. وست بک و همکاران^۳ (۲۰۰۱) نیز در تحقیقات خود شناخت قابلیت ها و ظرفیت های گردشگری ورزشی را عاملی مهم در توسعه صنعت صنعت گردشگری ورزشی و از مؤلفه های مهم در کسب میزبانی رویدادهای بین المللی ذکر کرده اند (معین فرد، ۱۳۸۷). به این خاطر، امروزه تلاش مسؤولین و برنامه ریزان ورزشی به تخصصی کردن رشته ها و بومی سازی آنها می باشد؛ به نحوی که برخی کشورها با توجه به استعدادها و پتانسیل های موجود در کشور خود اقدام به ایجاد مراکز ورزشی با محوریت یک یا چند رشته ورزشی خاص نموده اند، مثل کشور کره در ورزش های رزمی خصوصاً تکواندو، کشورهایمانند اتریش و سوئیس به لحاظ شرایط اقلیمی مناسب، میزبان ورزش های زمستانی نظیر، اسکی و هاکی و کشور ژاپن با برگزاری مسابقات اسکی توانسته اند تعداد کثیری از جهانگردان ورزشی را به منطقه خود جلب و از این طریق هر ساله در آمد سرشاری را نصیب کشور خود کنند (گیسون^۴، ۲۰۰۵). همچنین، کشور ترکیه با تدوین استراتژی ۲۰۲۳ در سال ۲۰۰۷ و با سرمایه گذاری بر توانمندی های گردشگری ورزشی، خصوصاً شهر ساحلی آنتالیا در سال ۲۰۰۳، ۷۰۰ تیم ورزشی و در سال ۲۰۰۷، ۱۲۰۰ تیم ورزشی از سراسر دنیا حتی ایران را جهت برگزاری اردوهای مقدماتی ورزشی را به خود جلب کرده و در سال ۲۰۰۷ مبلغی برابر با ۶ میلیون دلار از این طریق درآمد داشته است (ایچز و همکاران^۵، ۲۰۱۰). کشور قطر نیز با برنامه ریزی استراتژیک و سرمایه گذاری بر توسعه گردشگری ورزشی توانسته است میزبانی جام جهانی ۲۰۲۲ را از آن خود نماید تا کشور خود را مشهور و درآمد زیادی کسب نماید. تحقیقات نشان داده، ورزش هایی که سنت یک کشور محسوب می شوند، می توانند تعداد زیادی گردشگر جلب کنند، مثلاً استان گلستان به خاطر ورزش سنتی سوارکاری (کارکن، ۱۳۹۰؛ زیتونلی، ۱۳۸۶) و کشور چین به خاطر ورزش سنتی کونگ فو هر ساله تعداد کثیری گردشگر به خود جلب می کند (چو^۶، ۲۰۰۱). همچنین، تحقیقات نشان داده که تیم های سطح بالا و پرطرفدار در بازی های خود گروه زیادی تماشاچی جذب می کنند و اکنون به خوبی با پیشرفت مکان های گردشگری مترادف شده اند. به عنوان مثال، بازی های لیگ منچستر یونایتد که در الدترافورد بازی می شوند، بین ۴۰۰۰ تا ۶۰۰۰ گردشگر بین المللی را به خود جذب می کنند (هینچ و هیگام، ۲۰۰۶).

با توجه به بررسی های صورت گرفته و اثبات شده، کشور ایران یکی از ده کشور اول جهان از نظر جذابیت های گردشگری است و از لحاظ تنوع زیستی و تنوع جاذبه های طبیعی رتبه پنجم را در جهان دارا می باشد. در این میان، استان هایی مانند استان گلستان که در یک منطقه طبیعی، بکر، ساحلی و کوهستانی قرار دارند و دارای جاذبه های گردشگری ورزشی خاص هستند، می توانند مورد توجه ورزشکاران و گردشگران واقع شده و به عنوان مقصدی برای گذران اوقات فراغت با انگیزه تفریح و استراحت انتخاب شوند و در دوره زمانی خاص، تعداد کثیری از گردشگران را به خود جلب کنند. استان

1. Kasimati & Dawson
2. Yate
3. Westerbeek & et all
4. Gibson
5. Icoz ; Gunlu & Oter
6. cho

گلستان با طبیعت جادویی و جاذبه های فراوان، معروف به گنجینه اکوتوریسم ایران و استان آبشاران و یکصد اثر زیارتی شاخص و ۵۰۰ جاذبه فرهنگی از توانایی گردشگری ورزشی فراوانی برخوردار است. از خصوصیات مهم این استان از نظر گردشگری ورزشی، تجمع جلوه های زیبای خلقت در یک مکان می باشد. مانند: دریای خزر و جزیره آشوراده و سواحل نزدیک به کوه های البرز، جلگه ها و دشت های هموار، مناطق نیمه بیابانی وسیع، رودخانه ها، دریاچه ها، تالاب ها و سدهای پرآب و هزاران جاذبه دیگر که قابلیت گسترش هر نوع ورزشی را امکان پذیر ساخته و موجب شده در هر زمان از فصول سال در گوشه های مختلف آن به ورزش های متنوع و گوناگونی پرداخت. همچنین، وجود ورزش های سنتی از جمله اسب سواری با سه میدان ملی و بین المللی با برگزاری مسابقات جذاب و دیدنی اسب دوانی، هزاران نفر را از تمام نقاط کشور حتی کشورهای همسایه به خود جلب کرده، از جایگاه ویژه ای از نظر پتانسیل های بالقوه و بالفعل گردشگری ورزشی در کشور حتی در جهان برخوردار است (زیتونلی، ۱۳۸۶، کارکن، ۱۳۹۰). لذا برای تسریع در این فعالیت، پژوهش و شناسایی مناطقی که دارای پتانسیل های بالفعل و بالقوه در بخش گردشگری ورزشی هستند، برای سرمایه گذاری و جذب گردشگران جهت توسعه این صنعت ضروری به نظر می رسد.

روش تحقیق

روش پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع پیمایشی است. هدف از تحقیق حاضر بررسی دیدگاه کارشناسان گردشگری و آژانس های مسافرتی، کارشناسان تربیت بدنی و گردشگران در مورد توانمندی ها و جاذبه های گردشگری ورزشی استان گلستان جهت توسعه صنعت گردشگری ورزشی بود.

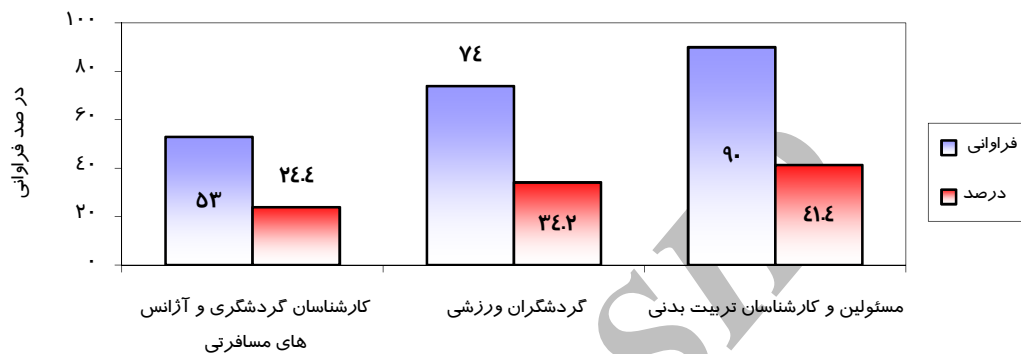
جامعه آماری تحقیق ۲۱۷ نفر (۵۳ نفر کارشناسان گردشگری و آژانس های مسافری، ۷۴ نفر گردشگر، ۹۰ نفر کارشناسان تربیت بدنی) بود. در این تحقیق، به علت محدود بودن متخصصین آگاه به تحقیق، لذا کارشناسان گردشگری و تربیت بدنی براساس در دسترس بودن و نمونه برداری قضاوتی انتخاب شدند، در حالی که گردشگران با استفاده از نمونه گیری تصادفی ساده گزینش شدند.

روش گردآوری اطلاعات به شکل میدانی بود. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته بود. پس از بررسی کتاب های دانشگاهی، پایان نامه ها، مقالات متعدد علمی و نظرخواهی از استادان مدیریت ورزشی، صاحب نظران و کارشناسان گردشگری ورزشی، فهرستی از مهم ترین متغیرهای مرتبط با موضوع تهیه شد که روایی صوری و محتوایی آن توسط گروهی از استادان صاحب نظر دانشگاهی تأیید شد. پس از اصلاحات، پرسشنامه نهایی ۲۲ سؤالی با مقیاس ۵ ارزشی لیکرت با دامنه (بسیار کم = ۱ تا بسیار زیاد = ۵) برای مطالعه راهنما تنظیم شد. در یک مطالعه راهنما، ۳۰ پرسشنامه توسط نمونه های تحقیق تکمیل و پس از تجزیه و تحلیل آنها، پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب همبستگی آلفای کرونباخ ($a = 0.83$) برآورد شد. پرسشنامه تحقیق از دو بخش تشکیل شده بود. بخش اول با ۵ پرسش اطلاعات فردی (سن، جنس، شغل، مدرک تحصیلی، تأهل) و بخش اصلی، با ۲۲ پرسش در مقیاس ۵ رتبه ای لیکرت اطلاعات مربوط به توانمندی های گردشگری ورزشی استان گلستان را جمع آوری کرد.

برای تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش، از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد فراوانی)، نمودار و جدول فراوانی و درصد فراوانی) و برای بررسی میزان همبستگی بین متغیرها که کیفی بودند از روش آماری ناپارامتریک (آزمون خی دو) بهره گرفته شد و همچنین برای محاسبه داده ها از نرم افزار (SPSS) استفاده شد.

نتایج و یافته های پژوهش

داده های تحقیق نشان می دهد که از مجموع ۲۱۷ نفر آزمودنی ها، ۲۴/۴ درصد کارشناسان گردشگری ، ۳۴/۲ درصد گردشگران و ۴۱/۴ درصد کارشناسان تربیت بدنی می باشند.

شکل ۱: توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه های آماری

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ آزمودنی ها به سؤال: (استان گلستان به چه میزان از توانمندی های مربوط به ورزش های ساحلی، آبی و تابستانی (قایقرانی ، شنا و شیرجه و غواصی، والیبال و فوتسال ساحلی و موج سواری و دیگر جاذبه های مرتبط با آن ... برخوردار است؟)

جمع کل	کارشناسان گردشگری		گردشگران ورزشی		کارشناسان تربیت بدنی		
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
خیلی زیاد	۲۴	۴۵/۲	۲۴	۳۲/۴	۲۴	۲۶/۷	۳۳/۱
زیاد	۱۷	۳۲/۱	۳۵	۴۷/۳	۴۸	۵۳/۳	۴۶/۱
متوسط	۷	۱۳/۲	۱۴	۱۸/۹	۱۵	۱۶/۷	۱۶/۵
کم	۲	۳/۸	۱	۱/۴	۱	۱/۱	۱/۸
خیلی کم	۱	۱/۹	۰	۰	۲	۲/۲	۱/۳
بدون پاسخ	۲	۳/۸	۰	۰/۰	۰	۰/۰	۱/۰
جمع	۵۳	۱۰۰/۰	۷۴	۱۰۰/۰	۹۰	۱۰۰/۰	۲۱۷

داده های جدول ۱، نشان می دهد ۰/۷۹ درصد از آزمودنی ها، سواحل دریای خزر و جزیره آشوراده استان گلستان را از توانمندترین مقاصد گردشگری ورزش های ساحلی، آبی و تابستانی کشور دانسته اند.

جدول ۲. توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ آزمودنی ها به سؤال : استان گلستان به چه میزان از توانمندی های مربوط به جاذبه های مربوط به طبیعت درمانی (استراحت گاه ها ، اقامت گاه های بیلاقی خوش آب و هوا ، چشمه های آب گرم و آب درمانی، لجن درمانی) برخوردار است؟

جمع کل	کارشناسان تربیت بدنی		گردشگران		کارشناسان گردشگری			
	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد		
۲۵/۳	۵۴	۲۶/۷	۲۴	۱۹/۲	۱۴	۳۰/۲	۱۶	خیلی زیاد
۴۲/۷	۹۰	۳۶/۷	۳۳	۴۲/۵	۳۱	۴۹/۱	۲۶	زیاد
۲۷/۱	۵۹	۳۰	۲۷	۳۴/۲	۲۵	۱۳/۲	۷	متوسط
۵/۵	۱۲	۵/۶	۵	۴/۱	۳	۷/۵	۴	کم
۰/۹	۲	۱/۱	۱	۰	۱	۰	۰	خیلی کم
۱۰۰/۰	۲۱۷	۱۰۰/۰	۹۰	۱۰۰/۰	۷۴	۱۰۰/۰	۵۳	جمع

داده های جدول فوق نشان می دهد که استان گلستان از توانمندی ها و جاذبه های مربوط به طبیعت درمانی (استراحت گاه ها، اقامت گاه های بیلاقی خوش آب و هوا ، چشمه های آب گرم و آب درمانی، لجن درمانی) خوبی جهت توسعه گردشگری ورزشی برخوردار است.

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ آزمودنی ها به سؤال: استان گلستان به چه میزان از توانمندی های مربوط به ورزش کوهستان، ورزش های هوایی و ورزش های زمستانی (کوهنوردی، سنگ نوردی، پاراگلایدر، اسکی ، برف نوردی و پرش با اسکی و ...) برخوردار است؟

جمع کل	کارشناسان تربیت بدنی		گردشگران		کارشناسان گردشگری			
	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد		
۲۴/۹	۵۴	۲۵/۵	۲۳	۲۲/۹	۱۷	۲۶/۴	۱۴	خیلی زیاد
۴۲/۹	۹۳	۴۱/۲	۳۷	۴۴/۶	۳۳	۴۳/۴	۲۳	زیاد
۱۹/۳	۴۲	۲۱/۱	۱۹	۱۸/۹	۱۴	۱۷	۹	متوسط
۹/۲	۲۰	۷/۸	۷	۱۰/۸	۸	۹/۴	۵	کم
۳/۷	۸	۴/۴	۴	۲/۸	۲	۳/۸	۲	خیلی کم
۱۰۰/۰	۲۱۷	۱۰۰/۰	۹۰	۱۰۰/۰	۷۴	۱۰۰/۰	۵۳	جمع

داده های جدول فوق نشان می دهد که استان گلستان با وجود کوه های البرز، از توانمندی های زیادی جهت توسعه ورزش های کوه، ورزش های هوایی و ورزش های زمستانی (کوهنوردی، سنگ نوردی، پاراگلایدر، اسکی ، برف نوردی و پرش با اسکی و ...) برخوردار است، که هر ساله مسابقات کشوری ورزش های هوایی مانند پاراگلایدر در استان گلستان برگزار می شود.

جدول ۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ آزمودنی ها به سؤال: استان گلستان به چه میزان از جاذبه های مربوط به شکار و صید (ماهیگیری در کنار رودخانه ها و دریاچه ها و پشت سدها، صید پرندگان وحشی و حیوانات مجاز برخوردار است؟)

جمع کل	کارشناسان تربیت بدنی		گردشگران		کارشناسان گردشگری			
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
خیلی زیاد	۱۶/۶	۳۶	۱۵/۶	۱۴	۹/۵	۷	۲۸/۸	۱۵
زیاد	۵۴/۴	۱۱۸	۵۷/۸	۵۲	۶۰/۸	۴۵	۳۶/۶	۲۱
متوسط	۲۰/۷	۴۵	۱۶/۷	۱۵	۲۳	۱۷	۲۴/۵	۱۳
کم	۷/۴	۱۶	۱۰	۹	۵/۴	۴	۵/۷	۳
خیلی کم	۰/۹	۲	۰	۰	۱/۴	۱	۱/۹	۱
جمع	۱۰۰/۰	۲۱۷	۱۰۰/۰	۹۰	۱۰۰/۰	۷۴	۱۰۰/۰	۵۳

داده های جداول فوق نشان می دهد که استان گلستان با وجود تالاب های بین المللی و ملی، سد ها و رودخانه ها و جنگل گلستان از جاذبه های مربوط به شکار و صید (ماهگیری در کنار رودخانه ها و دریاچه ها و پشت سدها، صید پرندگان وحشی و حیوانات مجاز) زیادی جهت توسعه گردشگری ورزشی و جذب گردشگران برخوردار است.

جداول ۵. توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ آزمودنی ها به سؤال: استان گلستان به چه میزان از توانمندی های مربوط به ورزش دامنه نوردی و طبیعت گردی (سوارکاری و پیاده روی در طبیعت، ورزش گلف، دوچرخه سواری کوهستان برخوردار است؟)

جمع کل	کارشناسان تربیت بدنی		گردشگران		کارشناسان گردشگری			
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
خیلی زیاد	۴۱/۵	۹۰	۴۴/۴	۴۰	۳۵/۱	۲۶	۴۵/۳	۲۴
زیاد	۳۵/۵	۷۷	۳۵/۶	۳۲	۴۱/۹	۳۱	۲۶/۴	۱۴
متوسط	۱۶/۶	۳۴	۱۴/۴	۱۳	۱۷/۶	۱۳	۱۵/۱	۸
کم	۶/۹	۱۵	۵/۶	۵	۴/۱	۳	۱۳/۲	۷
خیلی کم	۰/۴	۱	۰	۰	۱/۴	۱	۰	۰
جمع	۱۰۰/۰	۲۱۷	۱۰۰/۰	۹۰	۱۰۰/۰	۷۴	۱۰۰/۰	۵۳

داده های جدول فوق نشان می دهد که استان گلستان با وجود دشت های وسیع، دامنه های سرسبز و سه میدان بین المللی و ملی سوارکاری از توانمندی های زیادی جهت توسعه ورزش های دامنه نوردی، طبیعت گردی، سوارکاری، چوگان و گلف برخوردار است.

جداول ۶. توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ آزمودنی ها به سؤال: استان گلستان به چه میزان از توانمندی های مربوط به ورزش بیابان گردی و کویر نوردی (مسابقات رالی موتور سواری و ماشین سواری و کامیون سواری، شتر سواری) برخوردار است؟

جمع کل		کارشناسان تربیت بدنی		گردشگران		کارشناسان گردشگری		
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱۷	۳۷	۲۱/۱	۱۹	۱۳/۵	۱۰	۱۵/۱	۸	خیلی زیاد
۴۷	۱۰۲	۴۵/۶	۴۱	۴۱/۹	۳۱	۵۶/۶	۳۰	زیاد
۳۳/۲	۷۲	۳۰	۲۷	۳۲/۴	۲۴	۲۰/۸	۱۱	متوسط
۶/۹	۱۵	۳/۳	۳	۱۲/۲	۹	۵/۷	۳	کم
٪۴	۱	۰	۰	۰	۰	۱/۹	۱	خیلی کم
۱۰۰/۰	۲۱۷	۱۰۰/۰	۹۰	۱۰۰/۰	۷۴	۱۰۰/۰	۵۳	جمع

داده های جدول فوق نشان می دهد که مناطق نیمه بیابانی شمال شرق استان گلستان از توانمندی خوبی جهت توسعه ورزش های (رالی موتور سواری و ماشین سواری و کامیون سواری، شتر سواری) برخوردار است. جدول ۷. توانمندی ها و جاذبه های گردشگری ورزشی استان گلستان از دیدگاه سه گروه کارشناسان گردشگری، گردشگران و کارشناسان تربیت بدنی.

جمع کل	کارشناسان تربیت بدنی	گردشگران ورزشی	کارشناسان گردشگری	رتبه	توانمندی ها و جاذبه های گردشگری ورزشی استان گلستان
					درصد
۰/۷۹	۰/۸۰	۰/۸۰	۰/۷۷	۱	توانمندی های مربوط به دریا و ورزش های ساحلی، آبی و تابستانی (قایقرانی، شنا و شیرجه و غواصی، والیبال و فوتسال ساحلی و موج سواری و ...)
۰/۷۷	۰/۸۰	۰/۷۷	۰/۷۲	۲	توانمندی های مربوط به ورزش دامنه نوردی و طبیعت گردی و فضای وسیع جلگه ها (سوارکاری و پیاده روی در طبیعت، ورزش گلف، دوچرخه سواری کوهستان)
۰/۷۱	۷۳/۴	۷۰/۴	۶۵/۴	۳	جاذبه های مربوط به شکار صید و شکار (ماهگیری در کنار رودخانه ها و دریاچه ها و پشت سدها، صید پرندگان وحشی و حیوانات مجاز)
۶۹/۸	۶۶/۷	۶۷/۵	۶۹/۸	۴	توانمندی های مربوط به ورزش کوهستان، ورزش های هوایی و ورزش های زمستانی (کوه نوردی، سنگ نوردی، پاراگلایدر، اسکی، برف نوردی و پرش با اسکی و ...)
۰/۶۸	۶۳/۴	۶۱/۶	۷۹/۲	۵	جاذبه های مربوط به طبیعت درمانی (استراحت گاه ها، اقامت گاه های بیلابقی خوش آب و هوا، چشمه های آب گرم و آب درمانی، لجن درمانی)
۰/۶۷	۰/۶۶	۰/۶۴	۰/۷۰	۶	توانمندی های مربوط به ورزش بیابان گردی و کویر نوردی (مسابقات رالی موتور سواری و ماشین سواری و کامیون سواری، شتر سواری)

یافته های استنباطی

جدول ۸. داده های پرسشنامه برای فرضیه تحقیق: (بررسی رابطه بین توانمندی ها و توسعه صنعت گردشگری ورزشی استان گلستان).

ارتباط بین توانمندی ها و توسعه گردشگری ورزشی	میزان کای اسکوار	درجه آزادی	سطح معنی داری	نتیجه گیری
	۲۰۳/۵	۳	P<0.01	رد فرضیه صفر

داده های جدول فوق در مورد توانمندی های گردشگری ورزشی نشان می دهد که آماره آزمون (خی دو محاسبه شده، ۲۰۳/۵) با درجه آزادی ۳ و احتمال ۰.۱٪ خطا بزرگتر از مقدار بحرانی (خی دو جدول، ۱۱/۳۴) بوده و بین فراوانی های مشاهده شده و فراوانی های مورد انتظار تفاوت معنی داری وجود دارد. بنابراین، فرض صفر رد می شود. در نتیجه، با ۹۹ درصد اطمینان فرضیه اول این تحقیق از نظر آزمودنی ها مورد قبول و بین توانمندی ها و توسعه گردشگری ورزشی استان گلستان رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۹. داده های پرسشنامه برای فرضیه تحقیق: (بررسی رابطه بین جاذبه ها و توسعه صنعت گردشگری ورزشی استان گلستان).

ارتباط بین جاذبه ها و توسعه گردشگری ورزشی	میزان کای اسکوار	درجه آزادی	سطح معنی داری	نتیجه گیری
	۱۸۶/۱	۳	P<0.01	رد فرضیه صفر

داده های جدول فوق در مورد جاذبه های گردشگری ورزشی نشان می دهد که آماره آزمون (خی دو محاسبه شده، ۱۸۶/۱) با درجه آزادی ۳ و احتمال ۰.۱٪ خطا بزرگتر از مقدار بحرانی (خی دو جدول، ۱۱/۳۴) بوده و بین فراوانی های مشاهده شده و فراوانی های مورد انتظار تفاوت معنی داری وجود دارد. بنابراین، فرض صفر رد می شود. در نتیجه با ۹۹ درصد اطمینان فرضیه دوم تحقیق از نظر آزمودنی ها مورد قبول و بین جاذبه های طبیعی ورزشی و توسعه گردشگری ورزشی استان گلستان رابطه معنی داری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

در مجموع، گردشگری ورزشی پدیده ای چند بعدی است که موفقیت در بهره برداری از آن مستلزم شناسایی مقاصد توانمند گردشگری و استفاده بهینه از این توانمندی ها و جاذبه ها است. جاذبه های فرهنگی، طبیعی و ورزشی به عنوان سه عنصر مهم و موتور توسعه پایدار گردشگری شناخته شده اند و تحلیل و ارزیابی توانمندی ها و جاذبه های طبیعی ورزشی هر منطقه اولین گام مهم در توسعه و مدیریت مقاصد گردشگری ورزشی محسوب می شود. گردشگری ورزشی امکان استفاده بهینه از جاذبه های طبیعی ورزشی را برای جذب گردشگران ورزشی را فراهم می آورد. برای این منظور، اهمیت دادن و سرمایه گذاری در جاذبه هایی که از نظر کارشناسان اهمیت بیشتری در جذب گردشگران ورزشی دارند، ضروری است. داده های این تحقیق نشان می دهد که جاذبه های طبیعی ورزشی استان گلستان توانایی توسعه پایدار گردشگری را دارد. همچنین، تحقیق نشان داد که استان گلستان یکی از مقاصد توانمند در زمینه برگزاری رویداد اسبدوانی کشور بوده و به عنوان مهد این ورزش سنتی معرفی شده است.

یافته های پژوهش نشان داد که بین توانمندی های استان گلستان با توسعه صنعت گردشگری ورزشی ($P < 0.01, X^2 = 203/5$) و بین جاذبه های طبیعی ورزشی استان گلستان با توسعه صنعت گردشگری ورزشی ($P < 0.01, X^2 = 186/1$) رابطه معنی داری وجود دارد. بر اساس داده های تحقیق، ۷۹ درصد از آزمودنی ها توانمندی های مربوط به ورزش های ساحلی، آبی و تابستانی (قایقرانی، شنا و شیرجه و غواصی، والیبال و فوتسال ساحلی و موج سواری و ...) استان گلستان را برای توسعه گردشگری ورزشی توانمند و مناسب دانسته اند. همچنین ۷۷ درصد از آزمودنی ها توانمندی های مربوط به ورزش دامنه نوردی و طبیعت گردی و فضای وسیع جلگه ای (سوارکاری و پیاده روی در طبیعت، ورزش گلف، دوچرخه سواری کوهستان) استان گلستان را با وجود سه میدان بین المللی و ملی سوارکاری با برگزاری مسابقات جذاب و سنتی اسب دوانی و طبیعت زیبا برای توسعه گردشگری ورزشی مناسب و توانمند ذکر کردند. ۷۱ درصد از آزمودنی ها جاذبه های مربوط به شکار و صید (ماهیگیری در کنار رودخانه ها و دریاچه ها و پشت سدها، صید پرندگان وحشی و حیوانات مجاز) به علت وجود چندین تالاب بین المللی، برکه، جنگل ها و کوه، دشت های وسیع و توانمندی های زیاد دیگر، استان گلستان را برای جذب گردشگران و توسعه گردشگری ورزشی توانمند ذکر کردند. ۶۹/۸ درصد از آزمودنی ها توانمندی های مربوط به ورزش های زمستانی (اسکی، برف نوردی و پرش با اسکی و ...) استان گلستان را با وجود کوه های مرتفع البرز و دیگر جاذبه های مربوط به آن ... برای توسعه انواع ورزش های زمستانی و هوایی و برف توانمند دانسته اند. ۶۸ درصد از آزمودنی ها جاذبه های مربوط به طبیعت درمانی (استراحت گاه ها، اقامت گاه های بیابانی خوش آب و هوا، چشمه های آب گرم و آب درمانی، لجن درمانی) استان گلستان را برای جذب گردشگران و برگزاری اردوهای تفریحی و تمرینی و توانبخشی در تمام ایام سال و توسعه گردشگری ورزشی مناسب و توانمند ذکر کردند. ۶۷ درصد از آزمودنی ها توانمندی های مربوط به ورزش بیابان گردی و کویر نوردی (مسابقات رالی موتور سواری و ماشین سواری و کامیون سواری، شتر سواری) استان گلستان را با توجه به وجود منطقه نیمه بیابانی نزدیک مرز ترکمنستان را برای توسعه گردشگری ورزشی مناسب و توانمند ذکر کردند.

مکان توانمند به عنوان عامل مهم در توسعه گردشگری ورزشی و جذب گردشگر است. در این پژوهش، توانمندی ها و جاذبه های گردشگری ورزشی مهم استان گلستان مطرح شده است که اهمیت جاذبه های طبیعی ورزشی بر توسعه گردشگری ورزشی در پژوهش های هینچ و هیگام (۲۰۰۶)، گیسون (۲۰۰۵)، ادبی فیروزجاه (۱۳۸۵) و زیتونلی (۱۳۸۶) و اهمیت ورزش های ساحلی بر توسعه گردشگری ورزشی در پژوهش رحمانی (۱۳۸۹) مورد تأیید قرار گرفته است.

در اسپانیا، میراندا و اندوزا (۲۰۰۵) در بررسی گردشگری ورزشی در اسپانیا دریافته اند که از بین جاذبه های طبیعی در این کشور ورزش های آبی با ۳۶/۸۴ درصد و پیاده روی با ۳۱/۵۸ درصد از اهمیت بیشتری در جذب گردشگران ورزشی برخوردار است. همچنین میراندا و اندوزا اشاره کردند که عامل جاذبه های طبیعی با ۷۸/۳ درصد مهم ترین عامل در جذب گردشگران ورزشی به اسپانیا است که استان گلستان سرشار از توانمندی ها و جاذبه های طبیعی ورزشی آبی و ساحلی و کوه و ... می باشد. همچنین، اهمیت تیم های مطرح و رویدادها به عنوان یکی از مهم ترین جاذبه ها و توانمندی های توسعه گردشگری در پژوهش های چو (۲۰۰۱)، زیتونلی (۱۳۸۶)، عباسی (۱۳۸۹)، کارکن (۱۳۹۰)، (سوارت و باب، ۲۰۰۷)، (چالیپ و کوستا، ۲۰۰۶) (سولبرگ و پروس، ۲۰۰۷) مورد تأیید قرار گرفته است که استان گلستان از این لحاظ، توانمندی زیادی مانند تیم های مطرح در سطح سوپر لیگ و رواج ورزش های سنتی مانند اسب دوانی و ورزش های بومی و محلی مانند کبدی و کشتی آلیش دارد.

اهمیت قابلیت ها و توانمندی های مقاصد گردشگری به عنوان مؤلفه های مهم در کسب میزبانی رویدادهای در پژوهش های معین فرد (۱۳۸۷)، وست بک و همکاران (۲۰۰۱) و اهمیت برنامه ریزی و شناسایی توانمندی ها و ظرفیت های گردشگری ورزشی به عنوان یکی از مراحل چهار گانه توسعه گردشگری ورزشی در پژوهش های یات (۲۰۰۶)، معین فرد (۱۳۸۷) و اهمیت شناسایی و بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید ها، و تدوین استراتژی گردشگری ورزشی در مطالعات اصفهانی (۱۳۸۷) و انجمن گردشگری کشورهایی مانند ترکیه با تدوین استراتژی توسعه گردشگری ۲۰۲۳ در سال ۲۰۰۷ و همچنین، الگوی برنامه ریزی گردشگری ورزشی کانادا در سال ۲۰۰۶، چین و حتی قطر مورد تأیید و بررسی قرار گرفته است. همچنین، اهمیت تجزیه و تحلیل محیط برای هر گونه برنامه ریزی مدیریتی، شناسایی و انتخاب بازار هدف و اتخاذ استراتژی بازاریابی و جایگاه یابی، در تحقیقات (Kotler & Lee, 2008; Kotler, 1999) مورد تأیید قرار گرفته است (هنرور، ۱۳۸۸).

بررسی ها و تحقیقات نشان داد توانمندی ها و جاذبه های استان گلستان برای توسعه گردشگری ورزشی مناسب است؛ چون که از تنوع بسیاری برای گسترش انواع ورزش های ورزشی برخوردار می باشد. همچنین، توانمندی ها و جاذبه های این استان تأثیرپذیری کمتری از پدیده فصلی بودن به علت گستردگی توانمندی ها و جاذبه ها دارد و امکان وجود فعالیت های گردشگری ورزشی را در تمام فصول سال فراهم می کند. نکته ای که اهمیت فراوانی دارد، این است که توریسم ورزشی یکی از مهم ترین راه های توسعه ممالک جهان سوم قلمداد می گردد و اگر کشورهای در حال توسعه با تدوین استراتژی های خاصی در جهت توریسم ورزشی گام بردارند و تمهیدات لازم را در راستای برگزاری المپیک ها و مسابقات ورزشی در کشورهای خود فراهم نمایند، می توانند زمینه های رشد و شکوفایی را در کشور خود به وجود آورند. شناسایی پدیده ها و عوامل موثر بر توریسم ورزشی می تواند برنامه ریزان توریستی را در هر کشوری یاری نماید، تا بهتر بتوانند با توجه به امکانات، نیازها و خواست ها، مشکلات و موانع موجود، در پیشبرد و رونق آن موفق و کوشا باشند. موفق ترین کشورها در این عرصه، کشورهایی بودند که پنجره های دانایی را به سوی خود باز نمودند. آنها جهانی اندیشیدند و بومی عمل کردند.

۱. ادبی فیروزجاه، جواد، (۱۳۸۵). بررسی عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی کشور با تاکید بر جاذبه های طبیعی ورزشی. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی، دانشگاه تربیت مدرس.
 ۲. اصفهانی، نوشین، (۱۳۸۷). تحلیل عوامل مؤثر بر جهانگردی ورزشی و آرایه مدل برنامه ریزی استراتژیک. رساله دکتری، رشته تربیت بدنی، دانشگاه تهران.
 ۳. رحمانی کفشگری، حسن؛ رضوی، سید محمد حسین، (۱۳۸۹). "نقش ورزشهای ساحلی بر توسعه گردشگری،" مجموعه مقالات اولین همایش علمی بین المللی آمادگی جسمانی و ایروبیک، دانشگاه شهید بهشتی.
 ۴. زیتونلی، عبدالحمید، (۱۳۸۶). شناسایی توانمندی های گردشگری ورزشی استان گلستان. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی، دانشگاه پیام نور تهران.
 ۵. عباسی، اعظم، (۱۳۸۹). بررسی آمیخته های بازاریابی در صنعت گردشگری ورزشی ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، رشته علوم انسانی، دانشگاه تربیت معلم سبزوار.
 ۶. کارکن، لیلا، (۱۳۹۰). نقش برگزاری رویداد اسیدوانی در توسعه گردشگری ورزشی استان گلستان. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی، دانشگاه پیام نور تهران.
 ۷. معین فرد، محمدرضا (۱۳۸۷). وضعیت صنعت گردشگری ورزشی و ارائه الگوی مناسب توسعه آن. رساله دکتری، رشته تربیت بدنی، دانشگاه تربیت معلم تهران.
 ۸. هنرور، افشار (۱۳۸۸). تدوین استراتژی بازاریابی گردشگری ورزشی ایران. رساله دکتری، رشته تربیت بدنی، دانشگاه تربیت مدرس تهران.
- 1- Emery.P.(2010). past, present, future major sport event management practice: the practitioner perspective. Sport management review 13,158-170. Journal homepage: www.elsevier.com/locate/smrgames"vol.12.pp.5-23.
 - 2- Evangelia Kasimati a,b, Peter Dawson .(2009)."Assessing the impact of the 2004 Olympic Games on the Greek economy: A small macroeconometric model".economic modeling 26.139- 146. *Congress: Future of Sport Management Proceeding*, Firenze: Italy: E AS.
 - 3- Gibson, H. (Ed.) (2006). Sport tourism: Concepts and theories. Oxon: Routledge.
 - 4- Higam. J & Hinch. T (2006)Sport and Tourism Reserch: A Geographic Approach. *Journal of Sport & Tourism*.vol. 11, N. 1, pp 31-49.
 - 5- Higham, J.E.S.(2006). Sport tourism as an attraction for managing seasonality. In H. Gibson (Ed.), Sport tourism: Concepts and theories, pp. 106–130. Oxon: Routledge. *Journal of Sport & Tourism* 47.
 - 6- Holger Preuss, Benoit Seguin and Norm O, Reilly, (2007)." Profiling managing sport event visitors: The 2002 commonwealthgames"vol.12.pp.5-23.
 - 7- Icoz,O .; Gunlu, E.; & Oter,Z.(2010). Sport tourism destinations as brand and factors affecting destination choices of soccer teams. 5th International congress on Business, economic and Management.
 - 8- Kamilla Swart and Urmilla Bob, (2007)." The eluding link: Toward developing a national sport tourism strategy in South Africa beyond 2010".*Politikon*.34 (3). 373-391.

- 9- Matos, P. (2006). Hosting mega sports events – a brief assessment of their multidimensional impacts. Paper presented at “The Copenhagen Conference on the Economic and Social Impact of Hosting Mega Sport Events” on 01/09/2006.
- 10- Mohsin, A. (2005). Tourist attitudes and destination marketing— The case of Australia’s Northern Territory and Malaysia. *Tourism Management*, 26, 732–733.
- 11- Solberg, H. & Preuss, H. (2007). Major sport events and long-term tourism impacts. *Journal of Sport Management*, 2007, 21, 213-234.
- 12- Van der Zee, Egbert. (2011). Image improvement as a tangible legacy of Hallmark events; the case of the 2010 World Cup in South Africa, Research Master Human Geography and planning Faculty of Geosciences.
- 13- Westerbeek, Han M. Turner, Paul. Ingerson, Lyneley, (2001). *Key Success Factors in Bidding for Hallmark Sporting Events*. *International Marketing Review*, Vol. 19, No. 3, 303-322.
- 14- Yates, Bob, (2006). *Sport Tourism Planning Template*. Canadian Sport Tourism Alliance and the Ontario Ministry of Tourism and Recreation.

Archive of SID